

РІШЕННЯ

від 03 березня 2025 р.

№ 228/1

Про лист Рахункової палати від
27.12.2024 № 03-4366 щодо Звіту про
результати аудиту ефективності на
тему "Зниження ризиків катастроф –
заходи з адаптації до зміни клімату"

На виконання доручення Голови Верховної Ради України Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув лист Рахункової палати від 27.12.2024 № 03-4366 щодо Звіту про результати аудиту ефективності на тему "Зниження ризиків катастроф – заходи з адаптації до зміни клімату", затвердженого рішенням Рахункової палати від 19.12.2024 № 58-3, і відзначає.

Аудит проведено на виконання взятих Рахунковою палатою зобов'язань щодо участі в Глобальному спільному аудиті заходів з адаптації до зміни клімату, який проводиться Робочою групою INTOSAI з аудиту навколишнього середовища (INTOSAI WGEA) спільно з Ініціативою розвитку INTOSAI (IDI).

Результати аудиту підтверджують необхідність системних змін у підходах до управління ризиками катастроф, спричинених зміною клімату в Україні в умовах ускладнення моніторингу і управління ризиками, спричиненого російською військовою агресією. Незважаючи на зусилля та позитивні приклади, загальний рівень готовності до природних катастроф залишається недостатнім і потребує ефективної адаптації на національному і регіональному рівнях, зміцнення інституційного потенціалу для зменшення ризиків, створення інтегрованої системи управління ризиками виникнення катастроф для координації державних установ, місцевих органів виконавчої влади та громадськості, впровадження найкращих світових практик.

Аудит Рахункової палати засвідчив необхідність попередження катастроф поряд з реагуванням на їх наслідки, що відповідає вимогам Сендайської рамкової програми зі зниження ризиків катастроф на 2015–2030 роки. Аудитом встановлено, що оцінку вразливості до зміни клімату на регіональному рівні здійснено лише у 7 областях (із 24). Крім того, системи раннього попередження базуються на історичних даних і не враховують

сучасних кліматичних змін, що знижує їхню ефективність у попередженні таких наслідків катастроф, як лісові пожежі чи затоплення.

За результатами аудиту Рахункова палата надала ряд рекомендацій Кабінету Міністрів України, а також до 31.12.2025 Міндовкіллю, Мінагрополітики спільно з Держгеокадастром, ДСНС, Держводагентству, Держліс-агентству. Вони включають вжиття заходів щодо створення єдиної національної системи управління даними та інформацією про ризики, зокрема реєстру ризиків, розроблення методики та запровадження оцінки ризиків виникнення природних катастроф із визначенням ролі та відповідальності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій у процесі оцінки ризиків виникнення катастроф, інформування ДСНС про актуальні ризики небезпечних явищ природного походження, впровадження централізованої системи для надання доступу до інформації про ризики природних катастроф у реальному часі для громадськості та осіб, які приймають рішення, прямого інформування громад, розширення застосування геопросторових технологій, розроблення та впровадження стандартизованого підходу до планування реагування на надзвичайні ситуації, зокрема спричинені зміною клімату з урахуванням рекомендацій Управління ООН зі зменшення ризиків катастроф (UNDRR), завершення модернізації та впровадження автоматизованих систем централізованого оповіщення, прискорення розгортання систем цифрового радіозв'язку у всіх територіальних органах ДСНС, розроблення та впровадження плану систематичних навчань з реагування на надзвичайні ситуації з урахуванням кліматичних змін, забезпечення достатнього рівня фінансового забезпечення для створення регіональних матеріальних резервів відповідно до затверджених номенклатур.

Зважаючи на значний обсяг робіт і визначений термін (до 31.12.2025) центральними органами виконавчої влади розгорнуто роботу над виконанням рекомендацій Рахункової палати.

За інформацією ДСНС Службою розроблено План заходів реагування на рішення Рахункової палати від 19.12.2024 з визначенням відповідальних виконавців по кожній рекомендації Рахункової палати. Ряд рекомендацій реалізовано чи реалізуються на основі вже прийнятих рішень. Зокрема у 2024 році завершено розгортання систем цифрового радіозв'язку на регіональному рівні всіма територіальними органами ДСНС, оприлюднюється на офіційному сайті ДСНС інформація про виникнення надзвичайних ситуацій, виконуються завдання із розроблення і уточнення карт загроз та ризиків затоплення в рамках виконання заходів Планів управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок Вісла, Дніпро, Дністер, Дунай, Дон, Південний Буг, річок Криму, Приазов'я і Причорномор'я на 2023–2030 роки, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 № 985-р. Також погоджуються уточнені плани реагування на надзвичайні ситуації з урахуванням вимог Кодексу цивільного захисту України, Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Порядку розроблення планів

діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 626 та рекомендацій Управління ООН зі зменшення ризиків катастроф щодо впровадження Сендайської рамкової програми зі зменшення ризику стихійних лих на 2015-2023 роки. Виконуються заходи з підготовки та визначення стану готовності до виконання завдань за призначенням органів управління, сил та засобів єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до Плану заходів цивільного захисту України, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1313 та інші заходи, внесені до зазначеного плану.

Міндовкілля взяло до уваги рекомендації пункту 4 рішення Рахункової палати від 19.12.2024 № 58-3 і проінформувало, що Законом України "Про основні засади державної кліматичної політики" передбачено розроблення та схвалення у 2025 році низки актів, спрямованих на удосконалення та посилення державної політики у сфері зміни клімату.

Відповідно до підпункту 56 пункту 4 Положення про Міндовкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 614 Міндовкілля відповідно до покладених на нього завдань забезпечує нормативно-правове регулювання, а саме розробляє проекти нормативно-правових актів, видає нормативно-правові акти в межах повноважень, передбачених законом, у сфері зміни клімату і виконання вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Кіотського протоколу до неї та Паризької угоди, зокрема з питань адаптації та підвищення опірності до зміни клімату. Крім того, відповідно до частини четвертої статті 5 Закону України "Про основні засади державної кліматичної політики" центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, яким на сьогодні є Міндовкілля, зокрема, здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади з питань політик та заходів щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї, а також вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, спрямування видатків державного бюджету на реалізацію політик та заходів щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї.

Держводагентство проінформувало, що ним здійснюється реалізація заходів планів управління ризиками затоплення, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 № 895-р "Про затвердження планів управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок". Заходи з адаптації до зміни клімату передбачені у планах управління річковими басейнами, які затверджені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 № 1078-р "Про затвердження планів управління річковими басейнами Вісли, Дністра та Південного Бугу на 2025-2030 роки», від 01.11.2024 № 1079-р "Про затвердження планів управління річковими басейнами річок Причорномор'я, Приазов'я та Криму на 2025-2030 роки", від 01.11.2024 № 1077-р "Про затвердження планів управління річковими басейнами Дніпра та

Дону на 2025-2030 роки", від 31.12.2024 № 1347-р "Про затвердження плану управління річковим басейном Дунаю на 2025-2030 роки". Також Держводагентство є суб'єктом моніторингу довкілля в частині здійснення моніторингу вод, відповідно до Порядку здійснення державного моніторингу вод, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 "Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод". Питання зниження ризиків катастроф та заходи з адаптації до зміни клімату відображено в Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р. Держводагентство для забезпечення виконання наданих рекомендацій виконуватиме Операційний план заходів з реалізації у 2024-2026 роках цієї Стратегії.

За інформацією Держлісагентства рекомендації, викладені у пункті 4 рішення Рахункової палати від 19.12.2024 № 58-3, взято до уваги та врахування у своїй подальшій діяльності. На виконання доручення Держлісагентства, Українським науково-дослідним інститутом лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького у 2023 році розроблено методика оцінювання ризиків лісових пожеж з урахуванням зміни клімату. Ця методика включає аналіз статистичних даних, погодних умов та кліматичних сценаріїв та дає змогу оцінювати щільність лісових пожеж та їх ймовірність за різних сценаріїв зміни клімату в періоди 2023–2040, 2041–2060 та 2081–2100 років. Крім того, розроблено методика оцінки змін балансу вуглецю у лісових насадженнях, пошкоджених пожежами, що уможливило оцінку впливу пожеж на викиди вуглецю як на окремих ділянках, так і на рівні ландшафтів.

Відповідно до інформації Мінагрополітики Держгеокадастр є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства і який реалізує державну політику у сфері, зокрема, національної інфраструктури геопросторових даних згідно з пунктом 1 Положення про Держгеокадастр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15.

За інформацією Держгеокадастру впровадження централізованої системи для надання доступу до інформації про ризики природних катастроф у реальному часі для громадськості та осіб, які приймають рішення, виходить за межі компетенції Держгеокадастру. Стосовно розширення застосування геопросторових технологій для відображення та поширення інформації про всі типи ризиків Держгеокадастр проінформував, що правові та організаційні засади створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних, визначені Законом України "Про національну інфраструктуру геопросторових даних". Порядок функціонування національної інфраструктури геопросторових даних затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 № 532. Стосовно забезпечення розробки комплексних карт ризиків для усіх видів катастроф, спричинених зміною

клімату, які можуть виникати в Україні Держгеокадастр проінформував, що Порядок загальнодержавного топографічного і тематичного картографування затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 № 661. Створення державних тематичних карт здійснюється згідно з нормативно-технічними документами, затвердженими Міноборони, Міндовкіллям, Мінінфраструктури, Мінагрополітики, Мінрегіоном та Національною академією наук відповідно до їх компетенції. Держгеокадастр готовий забезпечити картографічною основою заінтересовані органи виконавчої влади для розроблення комплексних карт ризиків для усіх видів катастроф, спричинених зміною клімату, які можуть виникати в Україні.

За результатами розгляду Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію Рахункової палати щодо Звіту про результати аудиту ефективності на тему "Зниження ризиків катастроф – заходи з адаптації до зміни клімату", затвердженого рішенням Рахункової палати від 19.12.2024 № 58-3, взяти до відома.

2. Рекомендувати Міндовкілля, Мінагрополітики спільно з Держгеокадастром, ДСНС, Держводагентству, Держлісагентству продовжити роботу над рекомендаціями Рахункової палати і за результатами проінформувати Комітет в установленій термін.

3. Рішення Комітету направити до Кабінету Міністрів України, Рахункової палати, Міндовкілля, Мінагрополітики, ДСНС, Держводагентства, Держлісагентства, Держгеокадастру.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

